

RECENZII

MARTI TARU, FILIP COUSSÉE, HOWARD WILLIAMSON (Eds.). **THE HISTORY OF YOUTH WORK IN EUROPE. RELEVANCE FOR TODAY'S YOUTH WORK POLICY**. Volume 4, Strasbourg, Council of Europe Publishing, 2014, 142 p., 978-92-871-7736-0

Apari ia în ianuarie 2014 a celui de al IV-lea volum din seria *History of Youth Work* ofer prilejul de a prezenta cititorului întreaga serie a acestor studii istorice (i nu numai) dedicat în ultimii ani unei activit i cu tot mai larg recunoa tere la nivel european – munca de tineret (youth work).

Proiectul a început în 2008 printr-un seminar interna ional organizat în Belgia Flamand , urmat de un al doilea în 2009, în acela i loc (sta iunea Blankenbergen), i apoi de o mai ampl Conferin interna ional ce a avut loc la Ghent (tot în Belgia), unde s-a lansat provocarea de a urma tema istoriei muncii de tineret în cât mai multe ri europene. A a încât, dac la primele dou seminarii se luase în discu ie experien a istoric a unor ri mai degrab grupate în nord-vestul Europei (Belgia, Marea Britanie, Germania, Fran a, Finlanda, Olanda, Irlanda, prezen a unor autori din Ungaria, Polonia sau Malta fiind mai degrab conjunctural), pentru urm toarele dou volume, aducerea informa iei din zone europene mai „exotice” devine o preocupare. A a se face c în al treilea volum g sim analize ale unor experien e din Austria, Serbia, Spania, iar în cel de-al patrulea din Estonia, Suedia, Luxemburg, Portugalia, Grecia, România, Lituania i chiar Armenia. În plus, unele volume cuprind i referiri la teritorii mai îndep rtate, cum ar fi Africa de Sud (în vol. II) i Statele Unite (în vol. III). Se contureaz astfel o imagine aproape mondial a activit ilor cu tinerii, extins atât pe dimensiunea temporal , cât i pe cea spa ial .

Trebuie îns ad ugat c apari ia celui de-al patrulea volum (care a rezultat în urma unui seminar cu tema deja enun at , inut la Talinn, în Estonia, în 2011) nu înseamn i încheierea seriei. Dup o scurt întrerupere, anul acesta (2014) proiectul a fost reluat cu un nou seminar interna ional g zduit de Finlanda, cu o tematic doar pu in diferit ¹, dar animat de aceia i neobosi i cercet ori care au fost prezen i la toate întâlnirile de pân acum: Filip Cousse din Belgia, Howard Williamson din ara Galilor, Hanjo Schild reprezentând Consiliul Europei. Va rezulta astfel i un al cincilea volum i este posibil ca proiectul s mearg mai departe.

A adar, în volumul IV nu putem găsi decât o concluzie provizorie în urma unui demers care, deși destul de îndelungat, nu este gata să se încheie: „Noiunea de «youth work» este – constat H. Williamson, amintit ca unul dintre animatorii proiectului – adesea mai mult un termen umbrelă utilizat mai degrabă la discuții generale și de nivel ridicat. Dar practicienii implicați în activități concrete cu tinerii s-ar putea chiar să nu recunoască acest termen deși el a devenit popular fiind tot mai des prezent în documentele europene. Dar în diferitele țări continuă să prevaleze propria istorie asupra fenomenului ceea ce a condus, de altfel, la mari diferențe și la nivelul practicilor. În unele țări, activitatea cu tinerii este profesionalizată, parte a sistemului de asistență socială sau a celui educațional sau al ambelor. În altele, munca de tineret s-a dezvoltat relativ independent de asemenea sisteme, fiind apanajul voluntarilor. Și în cele mai multe țări munca de tineret reprezintă un mix al tuturor acestor tipuri de intervenții”. (pp. 125-26) Rezultate din această concluzie și o altă caracteristică a demersului întreprins: aceea de a căuta în descrierile istorice relevanța pentru prezentul activităților cu tinerii. Faptul că de-a lungul timpului și în diferite regiuni munca de tineret s-a realizat sub diferite denumiri – fiind realizată de instructori educativi, pedagogi sociali, specialiști în dezvoltare personală sau socială, mentori colari, asistenți de nevoi speciale, manageri operativi în centre de tineret, organizatori sanitari, lucrători din penitenciare pentru minori sau alte categorii de profesioniști – poate fi considerat atât ca o resursă, cât și ca o limită care oricum îngreunează efortul necesar pentru a exprima o definiție comună (europeană cel puțin). De altfel, și situațiile concrete cînd munca de tineret li se adresează sunt foarte diverse, de la nevoia de integrare socială la cea de exprimare adecvată. Pentru profesorul Williamson, o asemenea lipsă de identitate clară poate reprezenta o slăbiciune, dar și un avantaj dacă se constituie drept garanție de prestigiu a autenticității unui demers care se profesionalizează într-un ritm rapid.

O altă dimensiune a variației, semnalată de Williamson în finalul volumului, este și cea care rezultă din contextele politice în care, de-a lungul timpului și în diferite regiuni din Europa, munca de tineret a fost permanent amenințată de diferitele regimuri totalitare care au încercat să transforme caracterul său de „forum social” democratic într-unul de „zonă de tranzit” instrumentalizată, chemată să se subordoneze scopurilor politice și să asigure dominarea politică asupra tineretului. Diferențele experiențelor istorice legate de munca de tineret au demonstrat că aceasta poate să se manifeste ca un veritabil „forum” numai în cadrul unei societăți democratice, iar democrațiile la rândul lor au nevoie să și socializeze adecvat tinerii pentru a asigura perpetuarea democrației. Aceasta înseamnă evitarea acelor programe a-lă-zis „educaționale” care se concentrează pe formarea de tip

exclusiv tehnic a competen elor în detrimentul unei abord ri critice de tip liberal. (p. 134)

Revenind la con inutul volumului IV, s re inem câteva tr s turi comune ale analizelor istorice referitoare la ri din diferite col uri ale Europei, din Estonia în Grecia i din Portugalia pân în România i Armenia:

- Profesionalizarea lucr torilor de tineret i a mi c rilor de tineret s-a realizat pornind de la organiza ii c tre o activitate tot mai profesional ;
- Importan a major a grupului social al tinerilor ca un grup int pentru ideologiile orientate c tre înnoirea societ ilor;
- Efectele demolatoare ale regimurilor totalitare care s-au perindat prin mai toate aceste ri de la marginile continentului asupra structurilor muncii de tineret;
- Impactul puternic al organiza iilor interna ionale asupra dezvolt rilor na ionale din câmpul tineretului;
- Legitimarea „muncii de tineret” prin trecerea de la preocup rile pentru loisir la cele pentru asisten social i la contexte mai largi ale politicii de tineret. (p. 8)

Utilitatea volumului i a întregului demers este în ultim instan aceea de a pune în eviden leg tura dintre politicile actuale în domeniul tineretului i r d cinile istorice multiple i diverse ale unor preocup ri ce nu au lipsit aproape în nicio ar european . Politicile de tineret au legitimitatea lor de necontestat i vor trebui dezvoltate, pornind de la tradi iile pe care fiecare societate i le poate g si în propriul trecut.

Cât prive te articolul care vizeaz experien a româneasc , acesta porne te de la ideea c de i nu are o tradi ie în ceea ce ast zi poart numele de „munc de tineret” (youth work), adic în tiina de a crea un mediu favorabil tinerilor prin implicarea acestora în educa ie nonformal , România are totu i o istorie proprie a **momentelor** în care societatea a încercat s acorde tinerilor o aten ie special i s le ofere un cadru de existen adecvat vârstei lor, a teptând efecte favorabile de la un astfel de demers. Atitudinea fa de tineri a reprezentat o prob a deschiderii i modernit ii unei societ i mereu marcate de decalaje. Uneori România a preluat modele din alte zone, alteori a respins modelele, prezentând aspecte de originalitate. Descoperirea unor asemenea momente are importan a sa pentru succesul introducerii noilor metode ale muncii de tineret la nivelul cerin elor actuale. Pe de o parte, este important pentru responsabilii politicii i muncii de tineret din România s în eleag c efortul lor nu este rupt de cultura i tradi iile na ionale, iar pe de alta este important s evite excese i gre eli care au mai fost comise în

trecutul mai mult sau mai pu în îndep rtat în societatea nostr .

În încheiere ar trebui formulat concluzia c societatea româneasc ar trebui s fac efortul asimil rii acestui concept i, totodat , areal profesional al muncii de tineret, cu atât mai mult cu cât societatea noastr nu este str în de preocup rile care au animat i anim în continuare lumea educa iei i a dialogului dintre genera ii în toat Europa.

CS dr. Sorin Mitulescu

ENDNOTES

- ¹ Autonomy Through Dependency. Histories of co-operation, conflict and innovation in youth work, 5th History Seminar of Youth Work in Europ, 8 – 10 June 2014, Hotel Hanasaari, Espoo, Finland pe <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/en/HYW>

GABRIEL ALBU. **GRIJILE I ÎNGRIJOR RILE PROFESORULUI.**
Pite ti, Editura Paralela 45, 2013, 239 p., ISBN 978-973-47-1626-5

Profesia de dasc I – una a disconfortului maxim

Cu ochii pe ce se petrece la nivelul macrosistemului educa ional, neglij m, adesea, s privim spre micro sisteme, „acolo unde se desf oar în mod real via a, activitatea i rela iile profesorilor”. Fr mânt rile i crizele politice, financiare i de pe pia a muncii impun mereu schimb ri ale formelor de organizare, conducere i control din înv mânt. Toate acestea au repercusiuni asupra institu iei educative i st rii mentale a profesorilor. Profesia s-a transformat în „coala umilin ei” (Radu Pavel Gheo), înso it fiind de frustr ri, demoralizare i îngrijor ri zilnice de tot felul.

Pentru Gabriel Albu, profesorii nu sunt doar o mas de neispr vi i i lene i care trebuie monitoriza i i impulsiona i de mecanismele statale i manageriale. Ei (o bun parte a lor) sunt victime colaterale ale condi ion rilor extraeduca ionale. Un fel de copii/ elevi neferici i ai sistemului în care sunt încapsula i. Vocea lor este îns obligat s r mân , mai mereu, strict interioar . Gabriel Albu vorbe te cu i despre profesori cu respect i empatie. De asemenea aspecte, de multe ori ignorate, se ocup cartea: de st rile suflete ti ale profesorului. De i practicarea profesiei ar presupune senin tate, societatea îi impune educatorului s tr iasc în stare de nelini te, incertitudine i îl face s simt chiar pu in adversitate la adresa lui. Ceea ce nu înseamn c trebuie s mergem cu profesorul la psihanalist. Nu este vorba de ni te „drame inacceptabile”, ci de r sfrângerii ale vie ii profesionale, de ni te probleme de rezolvat. Tonul c r ii nu este apocaliptic.